

373.3.011.33(043)
G42

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

GHID DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

APROBAT DE CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM (ORDINUL MINISTRULUI EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII CULTURII NR. 11/2012)

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

GHID

DE IMPLEMENTARE A CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Chișinău, 2018

COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, șef Direcție Învățământ General, MECC
- **Mariana Goraș**, șef-adjunct Direcție Învățământ General, MECC
- **Valentina Gaiciuc**, consultant principal, MECC
- **Natalia Grîu**, consultant principal, MECC
- **Ala Nikitcenko**, consultant principal, MECC
- **Corina Lungu**, consultant principal, MECC
- **Daniela Cotovițaia**, consultant principal, MECC
- **Vasile Onică**, consultant principal, MECC
- **Angela Prisacaru**, consultant principal, MECC
- **Viorica Marț**, consultant principal, MECC

EXPERTI-COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Ludmila Ursu**, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
- **Vladimir Guțu**, dr. hab., prof. univ., USM
- **Anatol Gremalschi**, dr. hab., prof. univ., IPP

AUTORI:

- **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ:**
Mariana Marin (coordonator), dr., conf. univ., IȘE
Viorica Goraș-Postică, dr. hab., conf. univ., USM
Viorica Popa, dr., conf. univ., USARB
Natalia Darii, grad did. superior, IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
Viorica Mățilă-Parfenii, grad did. superior, IP LT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Elena Popa, grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău
- **MATEMATICĂ:**
Lilia Cîrlan (coordonator), lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Lucia Cotorobai, grad did. unu, IPG „Cobusca Nouă”, r. Anenii Noi
- **ȘTIINȚE:**
Stela Gînju (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Angela Telean, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Zinaida Galben-Panciuc, grad did. superior, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun. Chișinău
- **ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ:**
Tamara Cerbușcă (coordonator), grad did. superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău
- **EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ:**
Angela Cara (coordonator), dr., conf. univ., IȘE
Natalia Popa, lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Ana Vartic, grad didactic unu, DGETS mun. Chișinău

- **EDUCAȚIA MUZICALĂ:**
Marina Morari, dr., conf. univ., USARB
  - **EDUCAȚIA PLASTICĂ:**
Ala Vitcovschi (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Zinaida Ursu, grad did. superior, IPLT „Ginta Latină”, mun. Chișinău
  - **EDUCAȚIA FIZICĂ:**
Nicolae Bragarenco (coordonator), dr., grad did. superior, USEFS din Chișinău
Ion Carp, dr., conf. univ., IȘE
Grigore Crăciun, dr., grad did. superior, IPLT „Vasile Vasilache”, mun. Chișinău
  - **EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ:**
Ala Vitcovschi (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Lilia Prisăcaru, grad did. sup., IPLT „Ion și Doina Aldea-Teodorovici”, mun. Chișinău
- EDUCAȚIE DIGITALĂ:**
Sergiu Corlat (coordonator), grad did. superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău
Dorina Cheptănar, grad did. unu, DRÎTS or. Râșcani
Gheorghe Chistruga, grad did. superior, IPLT „Mihai Eminescu”, or. Drochia
Elena Erizanu-Pînzari, grad did. unu, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău
Arcadie Malearovici, grad did. superior, LT ORT „B. Z. Herzli”, mun. Chișinău
- ROBOTICA:**
Irina Ciobanu, grad did. superior, CTICE, mun. Chișinău
- **DEZVOLTAREA PERSONALĂ:**
Otilia Dandara (coordonator), dr. hab., prof. univ., USM
Svetlana Nastas, dr., IȘE
Silvia Cricovan, grad did. unu, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău
  - **ACTIVITĂȚI TRANSDISCIPLINARE:**
Tatiana Dubineanschi (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Daniela State, grad did. superior, LT „Columna”, mun. Chișinău

Redactor: **Tatiana NICULCEA**

373.3.091

G 49

Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar / Mariana Marin, Viorica Goraș-Postică, Viorica Popa [et al.] ; coord. naț.: Angela Cutasevici [et al.] ; Min. Educației, Culturii și Cercetării al Rep. Moldova. – Chișinău : Lyceum, 2018 (F.E.-P. "Tipografia Centrală"). – 272 p. : tab., fig.

Bibliogr.: p. 265-272 (209 tit.). – 4000 ex.

ISBN 978-9975-3263-8-4.

Editura Lyceum

Chișinău, strada 2 Aerodromului 2, of. 7

tel/fax: +(373) 22 212636; gsm: +(373)69177975, +(373)76770175

e-mail: editura.lyceum@mail.ru

www.lyceum.md; fb.editura.lyceum

ISBN 978-9975-3263-8-4.

© Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE	7
PROIECTAREA CURRICULARĂ LA DISCIPLINELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT	
1. Orientări generale	8
2. Proiectarea de lungă durată	10
2.1. Proiectarea administrării disciplinei	11
2.2. Proiectarea unităților de învățare	12
3. Proiectarea de scurtă durată	13
3.1. Antetul proiectului de scurtă durată	13
3.2. Proiectarea demersului didactic al lecției	19
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	
1. Concepția didactică a disciplinei	20
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat	23
3. Dezvoltarea competențelor specifice la disciplina Limba și literatura română în clasele I-IV	25
3.1. Dezvoltarea competenței de comunicare orală	25
3.1.1. Profilul elevului care receptează și produce mesaje orale	26
3.1.2. Tehnologii didactice specifice de receptare a mesajului oral în situații de comunicare	27
3.1.3. Tehnologii didactice specifice de producere a mesajului oral	29
3.2. Dezvoltarea competenței de receptare a textelor literare și nonliterare	32
3.2.1. Profilul elevului care receptează texte literare și nonliterare	32
3.2.2. Tehnologii didactice specifice de receptare a textului literar	33
3.2.3. Tehnologii didactice specifice de receptare a textului nonliterar	38
3.3. Dezvoltarea competenței de producere a mesajelor scrise în situații de comunicare	42
3.3.1. Profilul inițial al elevului care produce mesaje scrise	42
3.3.2. Finalități specifice de producere a mesajelor scrise în situații de comunicare	43
3.3.3. Tehnologii didactice specifice de dezvoltarea abilităților de scriere	45
3.4. Tehnologii specifice de aplicare a elementelor de construcție a comunicării în mesaje emise, manifestând conduită autonomă	47
3.4.1. Profilul elevului care aplică noțiunile gramaticale	48
3.4.2. Exerciții și activități specifice de aplicare a noțiunilor gramaticale	49
3.5. Dezvoltarea competenței de gestionare a experiențelor lectorale	51
3.5.1. Profilul elevului cititor	52
3.5.2. Exerciții și activități specifice de manifestare a interesului pentru lectură	53
3.5.3. Exerciții și activități specifice de antrenare și manifestare a preferințelor de lectură	54
3.5.4. Tipologia activităților lectorale în clasele primare	58
MATEMATICĂ	
1. Concepția didactică a disciplinei	62
2. Sugestii metodologice și de evaluare	64
2.1. Jocuri didactice matematice	64
2.2. Dictări matematice	67
2.3. Activități de explorare-investigare	72
2.4. Rezolvarea problemelor simple	74
2.5. Rezolvarea problemelor compuse	81

ȘTIINȚE

1. Concepția didactică a disciplinei 85
  - 1.1. Cadru conceptual 85
  - 1.2. Cadru teleologic 87
  - 1.3. Cadru conținutal 89
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat 90
3. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate 92
  - 3.1. Activități comunicative 92
  - 3.2. Activități de explorare/investigare 94
  - 3.3. Activități creative și ludice 102
  - 3.4. Activități de protecție a mediului 104
4. Sugestii de evaluare 106

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

1. Repere conceptuale ale disciplinei 109
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat 110
3. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate 111
  - 3.1. Învățare experiențială 112
  - 3.2. Învățarea bazată pe sarcini 113
  - 3.3. Analiza activității personalității istorice 116
  - 3.4. Jurnalul de călătorie/Fișa de călătorie 116
  - 3.5. Specificul temelor pentru acasă 118
4. Sugestii de evaluare 119
  - 4.1. Orientări generale 119
  - 4.2. Proiectul și portofoliul istoric – metode alternative de evaluare 122

EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ

1. Concepția didactică a disciplinei 125
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat 126
3. Sugestii metodologice 126
  - 3.1. Exemple de activități interactive transdisciplinare 127
  - 3.2. Exemple de jocuri didactice 131
  - 3.3. Exemple de mini-proiecte 134
4. Sugestii de evaluare 135

EDUCAȚIA MUZICALĂ

1. Concepția didactică a disciplinei 138
2. Elementele de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat 145
3. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate 147
4. Sugestii de evaluare 149

EDUCAȚIA PLASTICĂ

1. Concepția didactică a disciplinei 151
2. Elementele de noutate a curriculumului disciplinar 154
3. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate 156
  - 3.1. Orientări generale 156
  - 3.2. Perceperea în arta plastică 157
  - 3.3. Aplicații practice 158
  - 3.4. Însușirea terminologiei specifice disciplinei 160
- 3.2. Analiza și observarea operelor de artă plastică 162
4. Sugestii de evaluare 164

EDUCAȚIA FIZICĂ

1. Concepția didactică a disciplinei	166
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar dezvoltat	168
3. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate	169
4. Jocurile de mișcare în lecția de educație fizică	178
5. Educația fizică în grupele medicale speciale (gms)	186
6. Sugestii de evaluare	186

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ

1. Concepția didactică a disciplinei	191
2. Elemente de noutate a curriculumului disciplinar reconceptualizat	193
3. Modulul <i>Modelarea artistică</i>	194
4. Modulul <i>Colaje și decorațiuni</i>	197
5. Modulul <i>Reciclarea creativă</i>	201
6. Modulul <i>Educația digitală</i>	204
6.1. Concepția didactică	204
6.2. Sugestii metodologice. Activități de învățare recomandate	205
6.3. Infrastructura digitală	213
6.4. Sugestii de evaluare	214
7. Modulul <i>Robotica</i>	215
7.1. Repere conceptuale	215
7.2. Sugestii pentru proiectarea didactică de lungă durată a modului <i>Robotică</i> , clasa a IV-a	218
7.3. Sugestii metodologice pentru proiectarea de scurtă durată la modulul <i>Robotică</i>	221
7.4. Sugestii pentru evaluare	225

DEZVOLTAREA PERSONALĂ

Preliminarii	227
1. Repere conceptuale	228
2. Sugestii metodologice de predare-învățare	233
2.1. Orientări generale	233
2.2. Managementul timpului	234
2.3. Valorificarea unităților de conținut	235
2.4. Organizarea activităților de învățare	235
2.5. Proiectarea activității didactice	241
3. Repere privind evaluarea	244

ACTIVITĂȚI TRANSDISCIPLINARE

1. Delimitări conceptuale	245
2. Cadrul conceptual al abordării integrate a curriculumului pentru învățământul primar prin activități transdisciplinare	246
3. Sugestii metodologice	247
4. Sugestii de evaluare	251
5. Proiectarea didactică pentru zilele de activități transdisciplinare	251
5.1. Încadrarea zilelor de activități transdisciplinare în proiectul de lungă durată	251
5.2. Înregistrarea zilelor de activități transdisciplinare în catalogul clasei	253
5.3. Proiectarea de scurtă durată pentru zilele de activități transdisciplinare	253

BIBLIOSITOGRAFIE

	265
--	-----

Cuvânt înainte

Prezentul **Ghid** face parte din sistemul de produse ale **Curriculumului pentru învățământul primar** și reprezintă un document de reper în implementarea curriculumului în procesul educațional pe discipline în clasele primare.

În consensul dat, ghidul de față propune:

- orientări generale și reperi metodologice privind proiectarea curriculară la disciplinele școlare: proiectarea de lungă și de scurtă durată;
- concepția fiecărui curriculum disciplinar în contextul cadrului conceptual al curriculumului pentru învățământul primar;
- sugestii metodologice și de evaluare pentru disciplinele școlare;
- reperi metodologice și recomandări de proiectare și realizare a activităților transdisciplinare.

În elaborarea subiectelor prezentului ghid s-au avut în vedere:

- orientarea spre învățarea activă, spre a învăța să înveți, spre formarea de competențe, spre dezvoltarea creativității elevilor;
- asigurarea unui echilibru optim între abordările teoretice și cele aplicative;
- posibilitățile reale de aplicare la clasă.

Ghidul se adresează cadrelor didactice din învățământul primar și managerilor în educație.

Prin ghidul dat tindem să promovăm demersurile diversificate și personalizate ale cadrelor didactice în implementarea Curriculumului pentru învățământul primar.

Drept condiții pentru implementarea eficientă a curriculumului dezvoltat, evidențiem:

- promovarea unui management eficient al implementării curriculumului în învățământul primar;
- crearea unui climat psihologic și relațional favorabil;
- crearea mediului de învățare adecvat;
- crearea unui cadru motivațional pentru cadre didactice și elevi;
- acceptarea conștientă de către subiecții procesului educațional a schimbărilor în cadrul curricular;
- parteneriatul eficient cu părinții în cheia Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022;
- parteneriatul eficient cu reprezentanții comunității.

Autorii